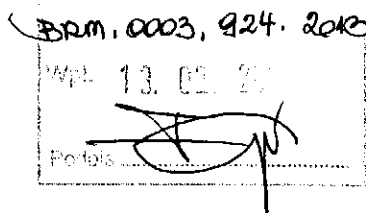

Alicja Wlach
Radna Rady Miejskiej Cieszyna

OP-1.0053 ..... *Zuleyca*
wpłynęła dnia *14.02.13*
Cieszyn, 12.02.2013 r.

INTERPELACJA

NFOŚ ogłosił start dwóch programów dla samorządów – „Sowa” na energooszczędne oświetlenie uliczne z maksymalnym stopniem dofinansowania 45% oraz bardzo atrakcyjnego programu „Gazela” na modernizację transportu miejskiego z możliwością 100% dofinansowania dla przedsięwzięć dotyczących taboru autobusów, ale także infrastruktury – w tym budowy lub modernizacji buspasów i parkingów typu „Parkuj i jedź” wdrażania systemu rowerowego. Nabory już wkrótce.

Proszę o informację, czy Miejski Zarząd Dróg lub Zakład Gospodarki Komunalnej zamierzają skorzystać z w/w możliwości pozyskania środków, generujących w konsekwencji oszczędności dla budżetu gminy i poprawiające stan środowiska.

Z poważaniem

Alicja Wlach

P. Uzasadnienie

Proszę o opinię

13. 02. 2013 r.

WICEPRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
H. Bocheńska
mgr inż. Halina Bocheńska

I ZIELONE STRONY Katowice, Bielsko-Biała

Dzięki Sowie i Gazeli polskie miasta będą przyjazne środowisku

Wymiana starego oświetlenia ulicznego, montaż urządzeń do sterowania oświetleniem, zakup autobusów hybrydowych zasilanych gazem, budowa tras rowerowych i parkingów - to wszystko będzie możliwe dzięki środkom pozyskanym przez Polskę na handlu prawami do emisji gazów cieplarnianych

Marcin Czyżewski

Rada nadzorcza Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zatwierdziła w grudniu dwa nowe programy finansowe - „Sowa” i „Gazela”. - Z pomocą ich zainteresują one m.in. te samorzady i przedsiębiorstwa, które już wiedzą, że inwestowanie w nowoczesne, proekologiczne technologie oznacza zarówno oszczędności, jak i lepsze warunki życia mieszkańców. Oba programy zostaną uruchomione na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2013 roku - wyjaśnia Witold Maziarz, rzecznik NFOŚiGW.

Na energooszczędne oświetlenie uliczne w ramach programu „Sowa” fundusz przeznaczy łącznie 356 mln zł. Kolejne 80 mln zł trafi na szeroki wachlarz działań wspierających rozwój niskoemisyjnego transportu miejskiego, w ramach programu „Gazela”. Oferta jest szeroka, gdyż obejmuje zarówno inwestycje w zakup i modernizację taboru transportowego, jak i infrastrukturę, szkolenia oraz systemy zarządzania transportem miejskim.

Jak wyjaśnia Maziarz, obydwie programy były poddane szerokim konsultacjom m.in. za pośrednictwem prowadzonego przez NFOŚiGW Forum Energia-Efekt-Środowisko. Pozwoliło to na uwzględnienie cennych uwag zgłaszanych zarówno przez ekspertów, jak i potencjalnych beneficjentów.

Nowe programy będą realizowane w ramach tzw. Systemu Zielonych Inwestycji GIS, co oznacza, że oprócz środków Narodowego Funduszu współfinansowane będą z pieniędzy zgromadzonych na rachunku klimatycznym. W tym przypadku środki te pochodzą ze sprzedaży nadwyżek praw do emisji dwutlenku węgla (tzw. jednostki AAU) rządowi Hiszpanii, zgodnie z zapisami Protokołu z Kioto. Są to tzw. środki znaczone, czyli przeznaczone wyłącznie na przedsięwzięcia służące ochronie klimatu i dalszemu ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych.

Sowa i Gazela to odpowiednio szósty i siódmy program GIS opracowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który od 2009 roku pełni rolę Krajowego Operatora Systemu Zielonych Inwestycji. Umowa podpisana w październiku 2012 roku z rządem Hiszpanii była dziesiątą polską transakcją sprzedaży praw do emisji. Łączny przychód uzyskany przez Polskę do dziś w ramach tych transakcji to blisko 780 mln zł.

Program „Sowa”

Jak wyjaśnia NFOŚiGW, w Polsce oświetlenie w miejscach publicznych co roku pochłania ponad 1500 GWh i tym samym jest odpowiedzialne za znaczącą część globalnej emisji gazów cieplarnianych pochodzących z ener-

W ramach programu „Gazela” można się starać o pieniądze na modernizację lub budowę tras rowerowych

getyki. W dodatku jego udział w światowym bilansie nadal rośnie.

Dlatego tam, gdzie nadal stosowane są stare, energochłonne technologie, oraz tam, gdzie światła potrzebują dużo, np. w przestrzeniach publicznych, nowoczesne technologie oświetleniowe niosą ze sobą wielki potencjał oszczędności. Dla samorządów może to oznaczać znacznie mniejsze wydatki ponoszone na oświetlenie ulic; dla środowiska mniejszą emisję zanieczyszczeń.

Infrastruktura oświetleniowa w polskich gminach najczęściej jest własnością zakładów energetycznych lub ich spółek zależnych. Zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy należy do zadań samorządu. W sytuacji jednak, gdy gmina nie jest właścicielem infrastruktury oświetleniowej, nie może w nią inwestować, ponieważ majątek ten nie jest jej własnością. Z drugiej strony zakłady energetyczne nie są zainteresowane zużyciem energii elektrycznej, byłoby wyłącznie po stronie gmin. Taka sytuacja prawna powoduje, że gminy sukcesywnie przejmują infrastrukturę oświetleniową od zakładów energetycznych. Proces ten przebiega wolno głównie ze względu na brak pieniędzy niezbędnych do jej wykupu.

Wyniki badań przeprowadzonych w październiku 2012 roku przez Instytut badania opinii MillwardBrown na zlecenie NFOŚiGW wskazały m.in., że w Polsce jest obecnie około 3,3 mln lamp ulicznych, z czego ok. 60-65 proc. stanowią lampy sodowe. Pozostałe to lampy rtęciowe, żarowe, neonowe i in-

ne. Połowa polskich gmin planuje modernizację oświetlenia ulicznego w ciągu najbliższych pięciu lat, a głównymi powodami planowanych modernizacji są wysokie koszty utrzymania obecnego oświetlenia, poprawa jakości oświetlenia, a co za tym idzie - bezpieczeństwa na ulicach - oraz aspekty środowiskowe. Badania wykazały, że najbardziej preferowanymi rozwiązaniami byłoby wymiana opraw oświetleniowych i zastosowanie zaawansowanego systemu sterowania, które pozwoli uzyskać oszczędność energii do 50 proc., oraz zmiana na oświetlenie LED wraz z zaawansowanym systemem sterowania, które pozwolą uzyskać oszczędność energii nawet do 80 proc.

W takich działaniach pomoże właśnie program „Sowa”. Jego celem jest ograniczenie emisji dwutlenku węgla pochodzącego z sektora energetycznego o 50 tys. ton rocznie poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność energetyczną systemów oświetlenia ulicznego. Beneficjentami programu będą samorzady posiadające tytuł do dysponowania infrastrukturą oświetlenia ulicznego w zakresie realizowanego przedsięwzięcia. Nie muszą one zatem być właścicielami modernizowanej infrastruktury - wystarczy np. umowa dzierżawy na czas nie krótszy niż okres trwałości inwestycji, czyli pięć lat.

Wsparcie, które będą mogły uzyskać, to dotacja w wysokości maks. 15 mln zł na pokrycie do 45 proc. kosztów kwalifikowanych oraz ewentualnie pożyczka w wysokości maks. 18,3 mln zł na pokrycie dalszych 55 proc. kosztów. Okres pożyczki może wynosić do 10 lat z karencją spłat wynoszącą 1,5 roku od momentu zakończenia inwestycji.

Przykładowe przedsięwzięcia, które będzie można zrealizować w ten sposób, to modernizacja oświetlenia ulicznego oraz montaż urządzeń do inteligentnego sterowania oświetleniem. Wymogiem jest ograniczenie emisji dwutlenku węgla o min. 40 proc. - nie mniej niż 250 ton na rok.

Program „Gazela”

Według NFOŚiGW używane w Polsce autobusy miejskie w zdecydowanej większości napędzane są silnikami Diesla. Charakteryzują się one dużymi przebiegami i stosunkowo niskimi kosztami eksploatacji ze względu na niewielkie zużycie paliwa. Ich zdecydowaną wadą jest natomiast zwiększona emisja szkodliwych związków powstających podczas spalania w komorach silników o dużym stopniu sprężenia - tlenek węgla, tlenki azotu, cząstki stałe (sadze) i rakotwórcze związki organiczne.

Nowoczesne autobusy, wykorzystywane w transporcie publicznym na świecie, napędzane są natomiast coraz częściej gazem - zarówno dobrze znanym w Polsce propanem-butanem, jak i gazem ziemnym lub biogazem uzyskiwanym m.in. ze ścieków. Najnowocześniejsze są autobusy hybrydowe, których napęd spalinyowy uzupełniony jest napędem elektrycznym, z dolnym m.in. odzyskiwać energię, najczęściej bezpowrotnie traconą podczas hamowania pojazdu.

Technologie CNG, czyli sprężonego gazu ziemnego, charakteryzuje się bardzo niewielką ilością emitowanych zanieczyszczeń i wysokim bezpieczeństwem, również w razie wypadków. Autobusy napędzane gazem CNG spotkać można na ulicach m.in. Gdyni, Elbląga, Inowrocławia, Krakowa, Mięlska, Mysłowic. Producentów tej

technologii można znaleźć w Belgii, Hiszpanii, Ameryce czy Polsce. Produkcję takich autobusów rozważają również producenci z Niemiec.

Według Narodowego Funduszu do wad tej technologii należy zaliczyć stosunkowo jeszcze niewielką w Polsce liczbę stacji tankowania paliwa CNG. Dlatego też w programie „Gazela” wprowadzono możliwość m.in. rozbudowy infrastruktury niezbędnej do obsługi takiego taboru. Technologia, którą Polska uzgodniła z Hiszpanią, sprzedając jej prawa do emisji dwutlenku węgla, czyli wykorzystanie pojazdów z silnikami hybrydowymi zasilanymi CNG, należy do najnowocześniejszych rozwiązań na świecie.

Wyniki badań, przeprowadzonych przez MillwardBrown na zlecenie funduszu poprzedzających opracowanie programu, wskazały m.in., że choć trzy czwarte firm transportowych w Polsce planuje zakup nowych pojazdów, głównie ze względu na duży stopień wyeksploatowania istniejącego taboru, plany te dotyczą głównie taboru z silnikami Diesla. Podstawową barierą popularyzacji technologii niskoemisyjnych w transporcie publicznym są wysokie koszty zakupu, brak zaplecza technicznego oraz brak wiedzy na ten temat.

Niskoemisyjny transport miejski ma wesprzeć właśnie program „Gazela”. Jego celem jest ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla, docelowo o 828 ton rocznie, poprzez dofinansowanie przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie miejskim.

Według NFOŚiGW można to osiągnąć zarówno przez stosowanie nowoczesnych, niskoemisyjnych silników w pojazdach transportu publicznego, jak i przez stosowanie zachęt dla mieszkańców miast do rezygnowania z podróżowania samochodami na rzecz transportu zbiorowego (buspaszy) lub rowerowego (drogi dla rowerów).

Beneficjentami mogą zostać gminy miejskie, spółki komunalne lub inne podmioty wykonujące zadania gmin miejskich związane z lokalnym transportem zbiorowym, np. spółki przewoźowe. Mogą one otrzymać dotację na pokrycie do 100 proc. kosztów kwalifikowanych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej w przypadku przedsiębiorstw.

Wsparcie będzie można przeznaczyć m.in. na zakup nowych autobusów hybrydowych zasilanych gazem CNG, szkolenie kierowców z obsługi nowego, niskoemisyjnego taboru, modernizację lub budowę stacji obsługi i tankowania pojazdów transportu zbiorowego zasilanego gazem CNG, modernizację lub budowę tras rowerowych, buspasów, parkingów w systemie „parkuj i jedź”, a także wdrożenie miejskiego systemu rowerowego i systemu zarządzania transportem miejskim.

Okres obowiązywania obu programów to lata 2013-2015. e

Dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach